

beBRiGHT

Have a brighter day !

เพื่อชีวิตวันใหม่ที่สดใสกว่า

เต้นรำใน ความมืด

:: วีระศักดิ์ จันทรสงแสง

คำแนะนำนักพิมพ์

“ตาสองลูกที่อยู่ได้น้ำผากนะ ไม่ได้มีไว้สำหรับเห็นธรรมะ ตาสำหรับเห็นธรรมะมันอยู่ที่จิตใจ”

พุทธปรัชญาของท่านพุทธทาสภิกขุที่ยกมา ย้ำไว้ตรงนี้ ก็เพื่อจะบอกว่า แม้ไม่มีดวงตามองเห็น สิ่งของต่างๆ เหมือนดังคนทั่วไปได้ แต่ก็เชื่อว่าจะมีตมิตชีวิตมิตมน ตรงกันข้าม กลับเห็นแสงสว่าง เจิดจ้าและพร้อมที่จะนำพาชีวิตให้ก้าวเดินต่อไปด้วยจิตใจที่เข้มแข็งแน่วแน่และมั่นคง

หนังสือ *เดินรำในความมืด* เล่มนี้ คุณวีระศักดิ์ จันทรสังแสง ได้พาเราไปรู้จักกับหลากหลายชีวิต อย่างน่าอัศจรรย์ใจ (ในสายตาคนตาดี) ของ ‘ผู้พิการทางสายตา’ จะว่าไปแล้ว บุคคลเหล่านี้ คุณศิริณี ศรีหยาวก (พระสหายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) หนึ่งในผู้พิการทางสายตา บอกว่า “ถ้าจะพูดถึงคำว่า ‘ตาบอด’ พูดได้เลย ไม่

จำเป็นต้องเลียงหาคำอื่นแทน คนตาบอดรับคำนี้ได้”

จริงๆ แล้วเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์มหาศาลต่อคนตาดี เพราะเรื่องราวเหล่านี้ไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อให้คนตาบอดอ่าน แต่ถ่ายทอดออกมาเพื่อคนตาดีอย่างเราๆ ท่านๆ นี่แหละ เพราะบางทีคนตาดีอาจจะมีติดบอดับจนหนทาง หาทางออกไม่เจอก็มีให้เห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

ดังนั้น ‘ดวงตา’ สำหรับเห็นธรรม เห็นแสงสว่างมันอยู่ที่ข้างใน ที่เรียกว่า ‘จิต’ จริงๆ

ทั้งหลายทั้งปวงที่ว่าในหนังสือเล่มนี้มีคำตอบ

beBRIGHT

Have a brighter day !

คำนิยาม

มักมีผู้เปรียบเทียบเสมอว่า โลกของคนตาบอด นั้นคือโลกแห่งความมืดมิด และข้อเปรียบเทียบนี้เอง ก็กลายเป็นจุดเริ่มที่แบ่งโลกของคนตาบอดออกจาก โลกของคนทั่วไป โดยมีจินตนาการ ความเชื่อ และ ประสบการณ์เกี่ยวกับความแตกต่างนานาประการ เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องธรรมดาที่ หนังสือเล่มนี้ซึ่งมีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับชีวิตของคนตาบอดจะเลือกตั้งชื่อโดยมีคำว่า ‘ความมืด’ เข้ามา เกี่ยวข้อง ถือเป็นารเริ่มต้นด้วยความคุ้นชินตามวิถี ของสังคม

แต่สิ่งที่ ‘เดินร่ำในความมืด’ จะนำผู้อ่านไปพบ นั้นถือเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดา (เพราะไม่ค่อยจะมีใครทำ กันนัก) สำหรับผมแล้ว ‘เดินร่ำในความมืด’ คือการ บอกกล่าวให้ผู้อ่านทราบว่าในโลกแห่งความมืดมิดที่ หลายคนมักคิดหรือเชื่อว่าเป็นโลกที่หยุดนิ่งนั้น แท้จริง

แล้วกลับเต็มไปด้วยความเคลื่อนไหวแห่งการดำเนิน
ไปของชีวิต และนี่ก็คืออีกหนึ่งจุดเริ่มที่ดีในการเชิญ
ชวนให้ผู้อ่านได้รับทราบสภาพการณ์ที่แท้จริงของชีวิต
ในโลกมืด เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการเรียนรู้เรื่องราว
ของคนตาบอด นอกเหนือจากการรู้จักคนตาบอดผ่าน
จินตนาการ ความคิด และความเชื่อ ซึ่งล้วนตั้งต้นที่
ความแตกต่างแทบทั้งสิ้น

ฉะนั้น ไม่ว่าท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่ผู้อ่านได้รับจาก
หนังสือเล่มนี้จะเป็นการได้ตระหนักถึงความเหมือนใน
การดำรงชีวิตของคนตาบอด เมื่อเปรียบเทียบกับคน
ทั่วไป หรือจะเป็นการย้ำให้เห็นถึงความแตกต่าง
ระหว่าง ‘โลกมืด’ กับโลกของคนทั่วไปก็ตาม

ผมคิดว่าคุณค่าของการสนับสนุนให้ผู้คนได้
เรียนรู้และทำความเข้าใจเพื่อนร่วมสังคมที่มีคุณ-
ลักษณะแตกต่างหลากหลาย คือคุณค่าโดยสมบูรณ์
ในการทำหน้าที่ของหนังสือเล่มนี้

กิตติพงศ์ สุทธิ

สถาบันคนตาบอดแห่งชาติ
เพื่อการวิจัยและพัฒนา

คำแนะนำ

ในความมืดของดวงตา ยังมีแสงสว่างและความหวัง

หลายครั้งที่คุณพบเห็นผู้พิการทางสายตาคูณรู้สึกเช่นไร?

ฉันเชื่อว่าความรู้สึกที่เราแต่ละคนมีน่าจะแปลกแตกต่างกันไป บ้างอาจเห็นอกเห็นใจเวทนาสงสาร บ้างอาจคิดไปว่าผู้พิการทางสายตาช่างเกิดมามีกรรม เรามักจะคิดไปว่าเขาคงทุกข์ทรมานในโลกมืด และไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้เช่นคนปกติ ถึงอาจช่วยเหลือตนเองได้บ้าง ก็คงน้อยเต็มที่ไม่พินต้องกลายเป็นภาระของครอบครัว คนรอบข้าง และสังคม

นั่นคือหลากหลายมุมมองของความรู้สึกที่

แตกต่างกันไป จะมีใครสักคนที่ได้ใกล้ชิด มีเพื่อน
มีญาติพี่น้องที่รู้จักคุ้นเคยเป็นผู้พิการทางสายตา
หรือได้มีโอกาสฟังความในใจ ตลอดจนได้รับรู้เรื่องราว
ความเป็นจริงของเขาหรือเธอ

‘เดินรำในความมืด’ ผลงานสารคดีของวีระศักดิ์
จิณรงค์แสง ที่สะท้อนภาพชีวิตจริงของผู้พิการทาง
สายตาจำนวนทั้งสิ้น ๘ กรณีศึกษา (หลายสิบชีวิต)
นับเป็นหนังสือดีอีกเล่มหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักโลก
ของผู้ตกอยู่ในความมืดได้อย่างถึงแก่นแกน ถึงรากเหง้า
ความคิด ตลอดจนการดำเนินชีวิตของผู้คนกลุ่มนี้

ชีวิตของบุคคลและกลุ่มบุคคลทั้ง ๘ อาจ
ผ่านสายตา ผ่านการรับรู้ของผู้คนมาบ้างแล้วตามสื่อ
ต่างๆ เช่น เรื่องราวของอาจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้เคยสอบติดบอร์ดยของประเทศ และนำสุนัขพันธุ์
ลา บราเดอร์ มาใช้เป็นสุนัขนำทางคนแรกของไทย,
ศิริณี ศรีหอยก ผู้ปากเพียรจนสามารถสอบติดคณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาฯ และจบการศึกษ เข้าทำงานเป็น
โอเปอเรเตอร์ในธนาคารแห่งหนึ่ง, พิทยา ศรีโกตะเพชร

มหาบัณฑิตปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมหิดล, มณฑิเยร บุญตัน นายกสมาคมคนตาบอดฯ, วีรศักดิ์ ตั้งพลพันธุ์ นักกีฬาโบว์ลิ่งคนตาบอดไทยที่กำลังเตรียมตัวไปแข่งขันชิงแชมป์โบว์ลิ่งโลก ฯลฯ

แม้จะพิการทางสายตา แต่เขาและเธอเหล่านี้ก็สามารถใช้ชีวิตเช่นปกติ ช่วยเหลือตนเองได้ อาจมีพลังความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองมากกว่าคนตาดีบางคน ชีวิตของผู้อยู่ในโลกมืดทุกคนในเรื่องนี้จึงเป็นเสมือนการจุดประกายแห่งแสงสว่างให้แก่ผู้อ่านทุกคนที่ได้รับรู้ เพื่อให้เกิดกำลังใจ ความเข้มแข็งในการต่อสู้เผชิญหน้ากับอุปสรรคปัญหาชีวิตได้อย่างมีสติต่อไป

ไม่เพียงการพัฒนาตนเอง แต่เรื่องราวของผู้พิการในโลกมืดเหล่านี้ยังทำให้เราได้เห็นถึงการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ด้วยการอุทิศตนตามกำลังความสามารถเพื่อช่วยเหลือ พัฒนาเพื่อนผู้พิการด้วยกัน โครงการโอแอนด์เอ็ม ฯลฯ ที่เกิดขึ้น นับเป็นความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวที่จะส่งทอดความรัก ความเกื้อกูลปรารถนาดี ไปยังเพื่อนผู้พิการทางสายตาค้นอื่นให้สามารถฝึกฝนช่วยเหลือตนเองได้ แทนที่จะซ้ำเติม

ตนเองด้วยการจ่อมจมอยู่ในโลกมืดและก้นเศร่ำกับ
ชะตากรรมแต่ลำพัง

วีระศักดิ์ จันทรส่งแสง ผู้เขียนร้อยเรียง
เรื่องราวของผู้พิการทางสายตาทั้งหมดได้อย่างลื่นไหล
ประทับใจ และชวนอ่าน ด้วยลีลาการนำเสนอ
สำนวนภาษาอันทรงพลังและสวยงาม มีชีวิตชีวา
เช่นงานสารคดีชั้นดี นี่คือผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่บอกถึง
ความสามารถของนักเขียนสารคดีคนหนุ่มรุ่นใหม่ที่น่า
จับตามอง เป็นงานที่ทำให้เราสัมผัสถึงชีวิตและ
หัวใจความเป็นคนของผู้พิการทางสายตาได้อย่าง
ลุ่มลึก มีเสน่ห์ ประการสำคัญ ทำให้เราได้รับรู้ว่า
แท้จริงแล้วถึงเป็นคนพิการ แต่เขาและเธอก็คือคนที่
ปรารถนาจะมีชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณค่า ไม่ต่าง
จากชีวิตสามัญของผู้คนอย่างเราๆ ทั่วไป

เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบลง...เมื่อคุณเห็น
ผู้พิการทางสายตา บางที่คุณอาจมองเห็นความหวัง
และแสงสว่างอันสดใสในความมืด

หรือคุณรู้สึกเช่นไร?

อรสม สุทธิสาคร

คำแนะนำผู้เขียน

หนังสือเล่มหนึ่งได้ออกเดินทางอีกครั้ง

เริ่มจากที่บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด ประมวลว่า
อยากจะพิมพ์หนังสือ *เดินรำในความคิด* ออกมาใหม่
ในฐานะคนเขียนก็ย่อมยินดีเป็นธรรมดา แต่ที่มาก
กว่านั้นก็คือความอึ้งใจ ที่ว่าหนังสือเล่มหนึ่งมีโอกาส
ได้ออกไปพบผู้อ่านของมันอีกครั้ง

เพราะเป็นความตั้งใจแต่แรกทำต้นฉบับแล้ว
ว่าจะทำงานชิ้นนี้ให้เป็นองค์ความรู้ ในทำนองว่า
ใครต้องการจะรู้เรื่องคนตาบอดไทย ก็ให้สามารถ
ตั้งต้นได้จากหนังสือเล่มนี้

ในขั้นตอนของการทำงาน ผู้เขียนจึงพยายาม
เสาะหาแหล่งข้อมูลอย่างหลากหลายและให้ได้มาก
ที่สุด ตั้งแต่คนตาบอดที่มีฐานะทางสังคมเทียบว่า

เทียมไหลไม่ต่างจากคนตาดี อาทิ อาจารย์มหาวิทยาลัย
เจ้าหน้าที่ธนาคาร ผู้บริหารองค์กร นักดนตรี นักกีฬา
นักศึกษานิเทศศาสตร์ เ็นจิโอ คนขายลอตเตอรี่ ฯลฯ
ไปจนถึงคนตาบอดในหมู่บ้านชนบท มาผานเข้ากับ
ข้อมูลความรู้ในแง่วิชาการ การแพทย์ สถิติ ประวัติ-
ศาสตร์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นคนตาบอด
ร้อยเรียงเป็นเรื่องเล่าที่คำนึงถึงความเป็นงาน
วรรณศิลป์อย่างให้ความสำคัญ

ซึ่งเมื่อตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกก็ถือว่าเกิดผล
ตามสมควร

นักเขียนรุ่นใหญ่แห่งเมืองลิกอร์เล่าให้ผู้เขียนได้
ปลื้มใจเล็กๆ ว่า เมื่ออ่านเรื่องของเด็กชายตาบอดที่
ต่อสู้ฝ่าฟันกับชะตากรรมของตัวเองจนได้เป็นถึง
ศาสตราจารย์ด้านกฎหมาย เขาตื่นตันใจจนน้ำตา
ไหล...

รายการ ‘โลกนักอ่าน บ้านนักเขียน’ ของ
สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ก็เคยเอาเรื่อง
เด่นไว้ในความมืด ไปทำเป็นรายการโทรทัศน์มาแล้ว

กับนักเรียน นักศึกษา และนักเขียนรุ่นหลัง
จำนวนไม่น้อย ที่แจ้งข่าวมาว่าได้ใช้หนังสือเล่มนี้เป็น
แหล่งข้อมูลเบื้องต้นในการทำเรื่องคนตาบอด

แต่อย่างไรก็ตาม ตลาดหนังสือทุกวันนี้ก็เป็น
อย่างที่รู้ หนังสือเล่มหนึ่งมักอยู่ในร้านได้ไม่เกิน
หนึ่งปีหรือสองปี ก็จะถูกเก็บคืนหายไปจากชั้นหนังสือ
กลายเป็นหนังสือหายาก

เมื่อมีสำนักพิมพ์สนใจใคร่จะพิมพ์เผยแพร่ใหม่
อีกครั้ง ในฐานะผู้เขียนก็ยอมพึงใจเป็นธรรมดา แต่
มากกว่านั้นคือความปรีดาที่หนังสือเล่มหนึ่งจะมีโอกาส
ได้เดินทางออกไปหาผู้อ่านอีกครั้ง

ฉบับนี้ ก่อนผู้อ่านจะเปิดผ่านเข้าสู่เนื้อหา
ในเล่ม ผู้เขียนขอโอกาสระลึกและฝากคำขอบคุณถึง
ผู้มีคุณต่อหนังสือเล่มนี้

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ศูนย์สิทธิ
เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ,
แผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย
โดยเฉพาะคุณหมอมอริซ วัวไพลล์ ที่เกื้อกูลและ
สนับสนุนให้ทำงานชุดนี้มาแต่ต้น

พิธีกรรม สุทธิสาคร ให้ความเมตตาเป็นที่ปรึกษา
และเขียนคำแนะนำให้อย่างประณีต

บริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด ที่มองเห็นคุณค่า
กระทั่งหยิบนำมาพิมพ์ซ้ำ กับพีพีนิจ นิลรัตน์ ที่ให้เกียรติ
เป็นบรรณาธิการเล่ม

และเหนืออื่นใดคือแหล่งข้อมูลทุกท่านที่ให้ความ
กรุณามาเป็นส่วนหนึ่งในหนังสือเล่มนี้ เป็นส่วนร่วม
ในกุศโลบายของการสร้างองค์ความรู้เรื่องคนตาบอด
หนังสือเล่มหนึ่งเล่มนี้จะมีอายุอยู่บนชั้นหนังสือในร้าน
ยาวนานเท่าใดก็ได้แล้วแต่เรื่องราวชีวิตที่ท่านได้ถ่ายทอด
จะคงอยู่ไปยาวนานเท่าอายุขัยของหนังสือเล่มนี้

ก่อนได้อ่านคนทั่วไปอาจมีคำถามหรือความ
สงสัยสงสัยมากมายถึงวิธีการเป็นอยู่ของคนในโลกมืด
อย่างเรื่องการจดจำคน ชนิดของธนบัตร การเดินทาง
ความรัก ความกลัว (ผี) ความดี สีของความฝัน ฯลฯ
คำตอบบางส่วนมีอยู่ในหนังสือเล่มนี้

กับความเข้าใจเบื้องต้นที่คนตาบอดฝากมาว่า
ความจริงแล้วพวกเขาก็เป็นเช่นคนปกติ เพียงแต่
ขาดประสาทสัมผัสไปอย่างหนึ่งเท่านั้น และหากใครจะ

หยิบยื่นความช่วยเหลือ เขาอยากขอเป็นการให้โอกาส
และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยเอื้ออำนวยให้เขา
สามารถดำเนินชีวิตได้เอง มากกว่าเป็นเพียงผู้รับการ
สงเคราะห์ทำทาน

และอย่างน้อยที่สุด เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบแล้ว
คุณจะสามารถตอบคำถามนี้ได้อย่างถูกต้อง

วีระศักดิ์ จันทร์สงแสง
บ้านสวนยาง เขาพระ กระบี่

เดินรำในความมืด

“ตาสองลูกที่อยู่ใต้หน้าผากนะ
ไม่ได้มีไว้สำหรับเห็นธรรมะ
ตาสำหรับเห็นธรรมะมันอยู่ที่จิตโน้น”

>> พุทธทาสภิกขุ

“เราจะเห็นแจ่มชัดด้วยหัวใจเท่านั้น
สิ่งสำคัญไม่อาจเห็นด้วยดวงตา”

>> อังตวน เดอ แซงเตกซูเปรี

“ที่จริงชีวิตนี้เราขอยืมเขามา
ถึงเวลาเขาก็มาเอาไปที่ละส่วน
หรือมาเอาไปที่เดียวเลย สำหรับเรา
เขาเอาดวงตาไปก่อน ก็ไม่ใช่เรื่องที่เรามานั่งเสียใจ
เราอยู่ได้อย่างมีความสุข คิดแต่ว่าเวลาที่เหลืออยู่
ชีวิตที่เหลืออยู่ เราจะพัฒนาต่อไปอย่างไร
ไม่ให้เป็นการละคนคนอื่นเท่านั้น”

>> จุฑารัตน์ กิจมูติ

ในวันที่วิริยะกำลังอยู่กับความท้อแท้สิ้นหวัง
พร้อมจะร้องให้อยู่ตลอดเวลา ครูคนหนึ่งในโรงเรียน
สอนคนตาบอดกรุงเทพ ได้บอกกับเขาว่า

อย่าคิดว่าการสูญเสียดวงตา เป็นการสูญเสีย
ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

และนั่นก็เป็นความจริงที่สุดเกี่ยวกับคนตาบอด
ไม่เฉพาะแต่ตัวผู้พิการเองที่รู้สึกท้อแท้ไร้ค่าใน
ภาวะที่ตนไร้ดวงตา ผู้คนรอบข้างและสังคมก็มีส่วน
อยู่มากในการต่อเติมความรู้สึกลดต่ำด้อยด้อยค่าให้แก่
คนตาบอด ซึ่งอาจมาในรูปของความไม่เชื่อมั่นว่า
สามารถจะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้เหมือนคนทั่วไป
ไม่วางใจให้ทำการงาน กระทั่งไม่เชื่อว่าจะดำเนินชีวิต
ได้เองอย่างคนปกติ

ยามหยิบยื่นความช่วยเหลือจึงมักมาในรูปแบบของการสงเคราะห์ มากกว่าการสร้างโอกาสและสร้างปัจจัยที่เอื้อให้คนตาบอดได้พัฒนาศักยภาพของตน อันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นอิสระ

ส่วนพ่อแม่ญาติพี่น้องที่มีคนตาบอดอยู่ในครอบครัว ก็มักลงเอยที่การเก็บคนตาบอดไว้กับบ้าน อาจด้วยความรู้สึกอับอายเจือความหยิ่งทะนงทำนองว่า ‘ฉันเลี้ยงดูลูกได้’

แต่ก็มีพ่อแม่บางท่านที่เห็นตรงกันข้าม และบางส่วนก็มาจากการดีอแพ่งของผู้พิการเอง คนไร้สายตาจำนวนหนึ่งจึงได้ก้าวออกมาสู่การฟื้นฟูพัฒนาตัวเอง กระทั่งสามารถดำเนินชีวิตได้เองอย่างมีความสุขตามอัธยาศัย

นี่เองที่ทำให้คนตาบอดจำนวนหนึ่งได้พบว่า

‘บางทีการมองดูโลกที่สวยงามก็ไม่จำเป็นต้องผ่านทางสายตาเสมอไป และสามารถมีชีวิตที่ดีได้แม้ไม่มีดวงตา’

๑

เช้าวันอาทิตย์ในฤดูหนาวปี ๒๕๑๐ วิริยะ แซ่หานั่งอยู่หน้าบ้านในชุดเสื้อกันหนาวแขนยาว สีระชะสวมหมวกไหมพรมคลุมลงมาถึงใบหน้าเว้นช่องเฉพาะที่ดวงตา

เขาเป็นลูกชายของพ่อค้าในตลาดอำเภอดงนครราชสีมา เป็นเด็กเรียนเก่งและขยัน

ตอนนั้นเขาเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และมีความใฝ่ฝันอยากเข้าเรียนแพทย์ เขาสนใจวิชาวิทยาศาสตร์และชอบการทดลอง เคยเอาถ่านแก๊สไปเทใน

ถ้าธารแล้วจุดไฟลุกขึ้นกลางน้ำเพื่อให้เพื่อนดูว่าเป็น
อภินิหาร เคยเอาไม้ขีดไฟในร้านมาหักเอาแต่หัวยัด
ใส่กรวยกระดาษทำบังไฟขนาดจี้ยังขึ้นฟ้า เคยทำ
เครื่องมือแยกก๊าซเอามาจุดให้เกิดเสียงระเบิดดังลั่น แต่
การทดลองทั้งหลายนั้นมักถูกบิดาปรามไม่ให้เล่น เขา
จึงต้องเก็บเครื่องมือทุกชิ้นไว้ในกล่อง

เช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๐
วิริยะนั่งอยู่หน้าบ้านในชุดเสื้อกันหนาวแขนยาว ศีรษะ
สวมหมวกไหมพรมคลุมลงมาถึงใบหน้าเว้นช่องเฉพาะ
ที่ดวงตา

ระหว่างนั่งรออ่านหนังสือพิมพ์ที่จะมีคนมาส่ง
เขาเหลือบไปเห็นกล่องเครื่องมือทดลองวิทยาศาสตร์
ของตัวเอง มีแท่งเหล็กสี่เหลี่ยมขนาดแท่งลิปสติกวาง
อยู่ในนั้น

วิริยะหิบบั่นออกมา...แล้วเสียงระเบิดก็ดังขึ้น
ตูมใหญ่

หลังจากนั้นวิริยะก็มองไม่เห็นอะไรอีกเลย

เสื้อผ้าหนาๆ กับหมวกไหมพรมช่วยปิดป้อง
เนื้อหนังและใบหน้าไว้ได้ แต่ดวงตาทั้งสองข้างเปิดโล่ง

รับแรงระเบิดโดยตรง เขาต้องนอนรักษาตัวอยู่
โรงพยาบาลนานเป็นเดือน ระหว่างนั้นวิริยะจำได้ว่า
เขายังพอมองเห็นแสงอยู่บ้าง และได้ยินพี่ชายเล่าให้
คนที่มาเยี่ยมใช้ฟังว่า แท่งเหล็กที่เขาเล่นจนระเบิดขึ้น
นั้นเป็นชนวนระเบิดไดนาไมต์ที่ใช้ในการระเบิดหิน
ไม่มีใครรู้ว่ามันมาอยู่ในกล่องเครื่องมือทดลองวิทยา-
ศาสตร์ของวิริยะได้อย่างไร

แต่มันมาทำให้ตาเขาเจ็บ และตัดนิ้วชี้กับ
นิ้วกลางข้างซ้ายขาดไปด้วย

เข้าวันต้นฤดูร้อนปี ๒๕๑๑ คุณหมอได้บอกแก่
วิริยะว่าได้ควักดวงตาข้างซ้ายของเขาออกแล้ว ส่วน
ดวงตาข้างขวาก็สามารถมองเห็นได้เท่าที่พอเห็นแสง

และคุณหมอได้แนะนำให้ไปเรียนหนังสือที่
โรงเรียนสอนคนตาบอด

๒

วันที่วิริยะมาเข้าโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ
ศิริณีอยู่ที่นี้มาก่อนหลายปีแล้ว เธอมาเข้าเรียนตั้งแต่
อายุ ๗ ขวบ พร้อมๆ กับที่เพื่อนวัยเดียวกันในหมู่บ้าน
เข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เธอก็มาเริ่มต้นชีวิต
นักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด

ศิริณี ศรียวก เป็นลูกคนที่ ๒ ของครอบครัว
ข้าราชการ ช่วงที่เธอเกิดพ่อเป็นพัศดีเรือนจำอยู่ที่
จังหวัดสระบุรี พี่น้องอีก ๖ คนในบ้านเป็นปกติ มีเพียง
เธอคนเดียวที่ตาบอดมาตั้งแต่กำเนิด

แต่เธอได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างเด็กทั่วไป แม่ซึ่งเป็นครูและเป็นแม่บ้านฝึกให้เธอช่วยทำงานบ้าน ทำครัว มาตั้งแต่เล็ก ศิริณีจึงทำอาหารเป็น กวาดบ้าน-ถูบ้านได้ และช่วยดูแลเปลี่ยนผ้าอ้อมให้น้องๆ ได้ แม้ตาจะมองไม่เห็น

ในวันที่ไม่มีแม่อยู่ในโลกนี้แล้ว ศิริณีระลึกถึงผู้ให้กำเนิดด้วยความภูมิใจว่า

แม่เลี้ยงลูกตาบอดเป็น แม่ไม่แยกว่าลูกคนนี้จะทำไม่ได้ งานในครัว ตำน้าพริก ภูบ้าน ถ้าเป็นงานที่ใช้ให้ทำได้แม่จะใช้

แต่การเข้าโรงเรียนของศิริณีไม่ราบรื่น

แม่ต้องทะเลาะกับยาย

ยายด่าแม่ว่า “เลี้ยงลูกไม่ได้หรือ ต้องให้คนอื่นเลี้ยง”

แม่ได้เถียงว่า “ลูกคนเดียวทำไมจะเลี้ยงไม่ได้ แต่ถ้าฉันตายไปใครจะเลี้ยงเขาต่อไป เราต้องให้เขาได้รับการศึกษา เพื่อให้เขาดูแลตัวเองได้”

เมื่อได้มาอยู่โรงเรียน งานที่เคยทำเมื่ออยู่บ้านก็ได้นำมาใช้ และได้ฝึกฝนเรียนรู้ต่อ ครูที่โรงเรียนสอน

ให้รู้จักทำงาน ทำความสะอาดเห็นคุณค่า ล้างจาน ซักผ้า ซึ่งจะมีครูช่วยแนะว่าส่วนไหนสกปรกมากน้อย ต้องแปรงอย่างไร ซักอย่างไร

ส่วนเรื่องการเรียน โรงเรียนสอนคนตาบอดใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เพียงปรับวิธีการสอนให้คนตาบอดสามารถเรียนรู้ได้ ศิริณีเข้าเรียนชั้นอนุบาลและฝึกอักษรเบรลล์ (Braille) อยู่ปีหนึ่งก่อนจึงเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตอนอายุ ๘ ขวบ

เข้าวันหนึ่ง ตอนศิริณีเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ระหว่างยืนรอกินอาหารเข้า ผู้ชายคนหนึ่งเดินเข้ามาถามหาห้องครูใหญ่ สักครูก็มีเสียงประกาศว่าวันนี้โรงเรียนของเราจะมีครูคนใหม่ชื่อครูปรีชา อักษรมี ทุกวันนี้ศิริณียังจำได้ว่าวันนั้นเป็นวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๖

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสอนคนตาบอดกำลังมีความคิดว่า คนตาบอดควรจะฝึกเขียนชื่อไว้ แทนการพิมพ์ลายนิ้วมือ ครูปรีชาซึ่งเป็นครูผู้ชายตาดีเพียงคนเดียวในโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้สอนเรื่องนี้

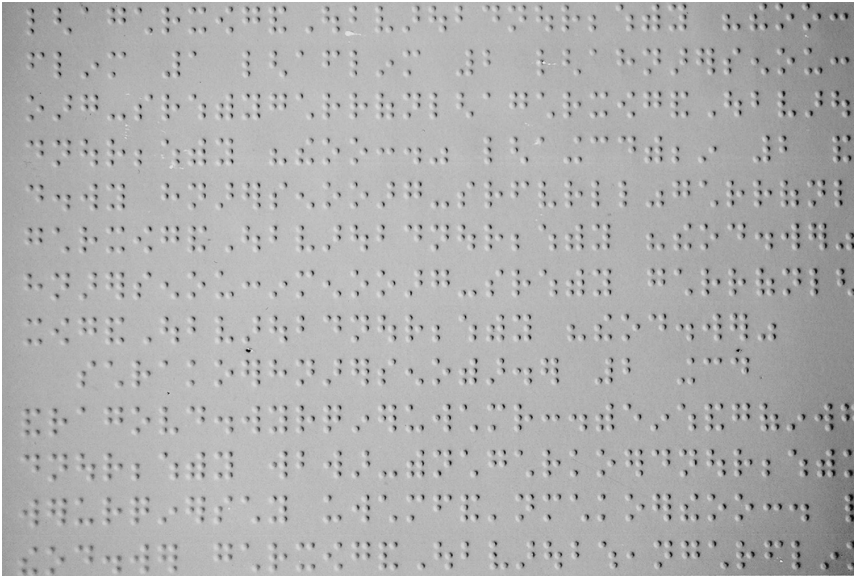
เขาเอาไม้แกะเป็นตัวอักษรให้นักเรียนจับดูว่า
อักษรไทยแต่ละตัวรูปร่างเป็นอย่างไร ก่อนจะสอนให้
จับดินสอเขียน ซึ่งศิริณีเล่าว่า แรกๆ บางคนยังจับ
อย่างกับจับด้ามดาบด้ามมีด

ความพยายามที่ไม่ได้ยากเย็นจนเกินไปนั้น
ต่อมาเป็นคุณประโยชน์อย่างสำคัญแก่คนตาบอด
เมื่อต้องมีการเซ็นลงนามในการทำนิติกรรม ในยุคที่การ
พิมพ์ลายนิ้วมือเริ่มไม่เป็นที่ยอมรับ แม้แต่ธนาคารก็
ไม่ยอมรับฝากเงินของคนตาบอดที่เซ็นชื่อไม่ได้

ศิริณีได้เรียนกับครูปริชาตตอนขึ้นชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๓ ครูปริชาตสอนวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งศิริณีบอกว่า
เธอทำคะแนนได้ไม่ดีนัก เธอถนัดวิชาทางภาษามากกว่า
และในระหว่างนี้เธอก็ได้ฝึกเล่นขิมกับวงดนตรีไทยของ
โรงเรียนด้วย

เด็กหญิงศิริณีใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนสอน
คนตาบอดกรุงเทพมาตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ และออกไป
เมื่อโตเป็นสาวเมื่ออายุ ๒๒ ปี

โดยที่เธอเองอาจไม่ล่วงรู้เลยว่า เรื่องสำคัญที่สุด
ในชีวิตอย่างหนึ่งได้ก่อตัวขึ้นแล้วจากที่นั่น

>> ตัวอักษรเบรลล์

๓

ศิริณีเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ก่อนวิริยะหลายปี แต่เขามาเรียนอยู่เพียงไม่กี่เดือนก็ออกไปก่อน กว่าจะได้กลับมาเจอกันอีกครั้งก็หลังจากที่วิริยะสอบเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้แล้ว และกลับมาช่วยสอนพิเศษให้น้องๆ ที่โรงเรียน ตอนนั้น ศิริณีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕

ในสมัยนั้นคนตาบอดที่ได้เรียนหนังสือรุ่นไล่เลี่ยกันจะรู้จักกันหมด เพราะโรงเรียนสอนคนตาบอดเพิ่งมีขึ้นเพียงแห่งเดียว เป็นโรงเรียนเอกชนที่ริเริ่มบุกเบิกโดย